

Ngày 29 tháng 11 năm 2005

Chất Malachite green (MG) được dùng rất phổ biến trên thế giới để trị các bệnh nấm bên ngoài và bệnh nấm ký sinh trên trứng cá, cá và các loại sò hến (loài nhuyễn thể). Đó là một loại thuốc trừ nấm rất công hiệu và thường được dùng để tẩy trùng trong các hồ gây cá giống. Chất Leucomalachite green (LMG) là chất phát sinh trong quá trình chuyển hóa của MG và thường còn tồn dư trong cá một thời gian lâu, ngay cả khi không còn thấy MG nữa.

Bộ Y tế Ca-na-đa không chấp thuận dùng chất này trong thực phẩm, nhưng người ta vẫn có thể mua được để trị bệnh nấm trong các cá nuôi làm cảnh.

Thông tin tổng quát về Cơ quan Kiểm tra Thực phẩm của Ca-na-đa, CFIA Chương trình Kiểm tra Cá Nhập khẩu

Cơ quan Kiểm tra Thực phẩm của Ca-na-đa (The Canadian Food Inspection Agency, CFIA) phụ trách việc thi hành các tiêu chuẩn về an toàn thực phẩm do Bộ Y tế Ca-na-đa ấn định. Tất cả các thực phẩm nhập khẩu phải tuân theo các tiêu chuẩn an toàn thực phẩm này.

CFIA có một hệ thống kiểm tra rất chặt chẽ áp dụng cho cả cá nội địa lẫn cá nhập khẩu. Cơ quan CFIA kiểm soát việc tuân theo luật lệ của hơn 700 cơ sở chế biến cá nội địa và hơn 1000 công ty nhập khẩu cá. Chương trình kiểm tra cá nhập khẩu của CFIA là dựa trên các tiêu chuẩn và nguyên tắc ấn định bởi Ủy ban CODEX Alimentarius, thuộc Tổ chức Y tế Quốc tế (World Health Organization, WHO) và Cơ quan Lương Nông Quốc tế (Food and Agriculture Organization, FAO) của Liên Hiệp Quốc. Chương trình kiểm tra cá nhập khẩu của CFIA cũng tương đương với hệ thống kiểm tra của các nước phát triển khác như Hoa Kỳ.

Các chuyên gia phòng thí nghiệm của CFIA dùng các kỹ thuật tiên tiến để tiến hành các cách thử nghiệm chuyên môn nhằm bảo đảm sự an toàn trong các thực phẩm sản xuất tại Ca-na-đa và giữ cho các thực phẩm nhập từ các nước khác (cũng như xuất khẩu sang các nước khác) hội đủ các tiêu chuẩn về an toàn cũng như chất lượng của Ca-na-đa.

Các phòng thí nghiệm thực phẩm của CFIA làm các cuộc thử nghiệm để phát hiện rất nhiều loại chất độc hại hóa học cũng như sinh học như dư lượng của thuốc thú y, thuốc trừ sâu, kim loại, các vi khuẩn gây bệnh, siêu vi trùng, chất độc tự nhiên có sẵn trong hải sản và chất phụ gia.

Phương pháp thử nghiệm của CFIA để phát hiện chất MG/LMG đã được kiểm tra lại bởi giới chuyên gia và đã được phổ biến trong tập san của Hiệp hội các Nhà Phân tích Hóa học Chính thức (Journal of the Association of Official Analytical Chemists). Phương pháp này dựa trên các kỹ thuật đã dùng tại châu Âu. Phòng thí nghiệm của

CFIA đã được Hội đồng Tiêu chuẩn Ca-na-đa công nhận là đạt tiêu chuẩn ISO 17025, tức là tiêu chuẩn đã được quốc tế công nhận để đánh giá chất lượng của hệ thống các phòng thí nghiệm.

Trong khuôn khổ chương trình kiểm tra cá nhập khẩu của CFIA, các công ty nhập khẩu phải có giấy phép của CFIA. Giấy phép nhập khẩu được cấp với các yêu cầu sau đây: công ty nhập khẩu phải giữ đầy đủ và chính xác các hồ sơ vận chuyển để CFIA có thể theo dõi tuyến vận chuyển của món hàng; công ty phải cung cấp cho CFIA các thông tin về quá trình chế biến và kiểm soát sản phẩm; công ty phải báo cho CFIA mỗi khi có chuyến hàng nhập khẩu tới và phải để cho chuyến hàng đó được kiểm tra trước khi phân phối và bán ra tại Ca-na-đa. Số lần kiểm tra các sản phẩm nhập khẩu của CFIA thường xuyên tới mức nào thay đổi tùy theo mức độ nguy cơ về an toàn của thực phẩm và theo thành tích quá khứ về mức độ đáp ứng yêu cầu của sản phẩm đó. CFIA tiến hành hậu kiểm các công ty nhập khẩu để đảm bảo là họ đã tuân theo các yêu cầu của giấy phép.

Tất cả những sản phẩm cá nhập khẩu của các công ty chế biến cá mà chưa bao giờ xuất khẩu sản phẩm vào Ca-na-đa đều phải kiểm tra 100%, tức là mỗi chuyến hàng đều phải lấy các mẫu điển hình để thử nghiệm. Phương pháp lấy mẫu cũng dựa theo các tiêu chuẩn đã được quốc tế công nhận.

Tần số kiểm tra (mức độ thường xuyên) là 5% của các chuyến hàng đối với các sản phẩm thường nhập khẩu mà đã có thành tích đạt tiêu chuẩn trong quá khứ. Tần số kiểm tra này cho một mức độ khá tin cậy đối với các sản phẩm nhập khẩu và cũng là phương thức đã được áp dụng trong phần lớn các nước đã phát triển.

Hiện nay, 100% sản phẩm cá nuôi xuất khẩu từ Trung quốc và Việt nam (chiếm 80% sản phẩm cá nuôi nhập khẩu từ châu Á) đều được CFIA thử nghiệm và kiểm tra để phát hiện ra chất malachite green. Thêm nữa, trong thời gian chuyển tiếp hiện tại, CFIA đang tăng tần số kiểm tra ngẫu nhiên lên mức 20% đối với các sản phẩm cá nuôi xuất khẩu từ các nước Á châu khác cũng đang sản xuất các sản phẩm đó.

Theo quá trình kiểm tra, các sản phẩm đều được giữ lại và không cho ra thị trường trừ phi đã được kiểm tra. Khi CFIA thấy một sản phẩm nhập khẩu từ một quốc gia không theo các quy định của Ca-na-đa thì tất cả các chuyến hàng kế tiếp từ quốc gia đó sẽ đều được CFIA kiểm tra. Lúc đó, các sản phẩm này phải lập được thành tích đạt tiêu chuẩn thì mới lại được hưởng chế độ kiểm tra bình thường. Các sản phẩm nhập khẩu không đạt tiêu chuẩn kiểm tra đều bị đưa ra khỏi Ca-na-đa hay tiêu hủy. Khi thử nghiệm thấy có vấn đề mới hay khi CFIA biết là có vấn đề tại các nước khác, thì CFIA sẽ gia tăng mức độ kiểm tra lên tới mức 100% để canh chừng, như đã áp dụng cho các sản phẩm cá nuôi xuất khẩu từ Trung quốc và Việt nam.

CFIA có một cơ sở dữ liệu điện tử để theo dõi các chuyến hàng nhập khẩu vào Ca-na-đa, theo dõi các kết quả thử nghiệm và cung cấp thông tin về quá trình chấp hành quy định của các công nhập khẩu. Diễn trình này giúp cho Cơ quan có thể quản lý hữu hiệu các mặt hàng cá nhập khẩu.

Nếu CFIA thấy những sản phẩm mà các công ty nhập khẩu đã không xử lý đúng quy cách thì sẽ áp dụng các biện pháp thi hành quy định. Các biện pháp này có nhiều hình thức và đôi khi có thể bao gồm cả việc truy tố theo Luật về Kiểm tra Cá hay/và Luật và các Quy định về Thực phẩm và Dược phẩm. CFIA tiếp tục cộng tác với Cơ quan Dịch vụ Biên phòng Ca-na-đa (Canada Border Services Agency) để ngăn chặn việc nhập khẩu trái phép hay nhập khẩu lén lút các sản phẩm cá xuất phát từ châu Á.

Hỏi – Đáp

Hỏi Tôi có nên bận tâm không nếu đã ăn các loại cá mà nói là có các lượng rất ít chất Malachite green (MG) và Leucomalachite green (LMG) ?

Đáp Bộ phận khoa học Đánh giá Nguy cơ về Sức khỏe của Bộ Y tế Ca-na-đa đã kết luận rằng cái nguy cơ cho sức khỏe, cả về ung thư, là không đáng kể ngay cả khi hàng ngày dùng cá có lượng rất ít các chất này.

Hỏi Làm thế nào mà người tiêu thụ có thể biết rằng cá nhập khẩu từ các nước Á châu là an toàn?

Đáp Tất cả các sản phẩm nhập khẩu phải đạt yêu cầu của Luật Kiểm tra Cá và các Quy định, và đều có thể phải có sự kiểm tra của CFIA. CFIA theo dõi kết quả thử nghiệm và nếu thấy luôn luôn có vấn đề thì sẽ điều chỉnh chương trình thử nghiệm cho thích hợp. Các biện pháp này thường bao gồm phổ biến cảnh báo công khai về hàng nhập khẩu và sẽ giữ lại 100% các sản phẩm và thử nghiệm tất cả các sản phẩm liên hệ xuất phát từ một quốc gia.

Hỏi Các sản phẩm cá và hải sản nhập từ Trung quốc và Việt nam có trong chương trình kiểm tra của CFIA không?

Đáp Có. Tất cả các sản phẩm cá, kể cả sản phẩm nhập từ Trung quốc và Việt nam, đều phải đi qua chương trình kiểm tra nhập khẩu trong đó bao gồm cả việc lấy mẫu thử nghiệm để phát hiện dư lượng thuốc trong các cá nuôi. Hiện nay tất cả các sản phẩm cá nuôi từ Trung quốc và Việt nam (chiếm 80% sản phẩm cá nuôi nhập khẩu từ châu Á) đều có kiểm tra và thử nghiệm.

Hỏi CFIA bắt đầu thử nghiệm cá nhập khẩu để phát hiện malachite green (MG) từ bao giờ?

Đáp Năm 2002, Ca-na-đa và nhiều quốc gia trên thế giới nhận thấy MG bắt đầu trở thành vấn đề nhất là trong ngành nuôi cá. CFIA và Bộ Y tế Ca-na-đa đã thấy cần

phải theo dõi MG. Năm 2002 CFIA đã bắt đầu theo dõi MG và LMG trong cá nuôi nhập khẩu. Khi kết quả thử nghiệm cho thấy thường xuyên có vấn đề với các sản phẩm cá nuôi từ Trung quốc và Việt nam, CFIA đã tăng cường kiểm soát chặt chẽ bằng cách áp dụng chế độ kiểm soát 100% tất cả các sản phẩm cá nuôi nhập từ Trung quốc (từ tháng 8 năm 2005) và từ Việt nam (từ tháng 9 năm 2005). Như vậy có nghĩa là tất cả các chuyến hàng cá nuôi nhập khẩu đều phải giữ lại, lấy mẫu điển hình của mỗi chuyến hàng để thử nghiệm và chỉ cho bán ra thị trường Ca-na-đa những sản phẩm đã được chấp thuận.

Hỏi CFIA đã tiến hành các biện pháp cần thiết để đặt vấn đề này với chính quyền Trung quốc và Việt nam chưa?

Đáp Rồi. CFIA đã thông báo cho các cơ quan có thẩm quyền kiểm soát tại Trung quốc và Việt nam về tính cách nghiêm trọng của vấn đề này và đã thông báo cho họ biết là Cơ quan sẽ áp dụng thêm các biện pháp nếu vấn đề không được xử lý một cách thỏa đáng. CFIA cũng đang làm việc với các cơ quan thẩm quyền tại Trung quốc và Việt nam để bảo đảm là các biện pháp ngăn ngừa sẽ được áp dụng càng sớm càng tốt tại các quốc gia xuất khẩu này.

Hỏi Trung quốc và Việt nam đã có những biện pháp gì chưa để đảm bảo là các chuyến hàng cá và hải sản xuất phát từ nước họ không có malachite green?

Đáp Rồi. cả Việt nam và Trung quốc đều cho biết là họ đã tăng cường kiểm soát tất cả giấy chuyen sản xuất nuôi thủy sản, tập trung vào các hóa chất bị cấm, trong đó có malachite green. Các viên chức của CFIA tiếp tục trao đổi văn thư với các giới thẩm quyền tại Việt nam và sẽ họp với các giới thẩm quyền của Trung quốc trong những tháng sắp tới để giải quyết vấn đề này.

Q. Nếu đã kiểm tra tất cả thì tại sao mới đây lại có thấy có malachite green trong hai mẫu hàng cá nhập khẩu?

A. Các chuyến hàng cá nuôi từ Trung quốc và Việt nam được áp dụng chế độ thử nghiệm 100% để canh chừng từ tháng 8, 2005 cho Trung quốc và tháng 9, 2005 cho Việt nam. Từ hai thời điểm này CFIA bắt đầu thử nghiệm các mẫu điển hình của các chuyến hàng sản phẩm cá nuôi từ Trung quốc và Việt nam. Có thể có vài sản phẩm đã vào Ca-na-đa trước khi áp dụng chế độ canh chừng chặt chẽ hơn này

Hỏi CFIA có điều tra về các phát hiện malachite green do cơ quan truyền thông phổ biến mới đây không?

Đáp CFIA rất coi trọng các điều phát hiện của CTV National News. Để có thể quyết định về các biện pháp kiểm soát cần thiết, CFIA đang thu thập thêm các chi tiết như xuất xứ của sản phẩm, mức độ malachite green và leucomalachite green hiện hữu, và mẫu sản phẩm đó lấy ở đâu.

CTV đã quyết định không cung cấp những chi tiết đó, mà lẽ ra là sẽ giúp ích cho việc điều tra của CFIA. Tuy nhiên CFIA cũng đang tiến hành điều tra riêng để xem có sản phẩm nào nhập khẩu trước khi gia tăng cạnh tranh này còn tồn tại trong Ca-na-đa. CFIA sẽ áp dụng các biện pháp thích đáng dựa trên kết quả điều tra.

Hỏi CFIA sẽ thi hành các biện pháp thích đáng gì?

Đáp Trong khuôn khổ cuộc điều tra CFIA sẽ duyệt lại toàn bộ các hồ sơ kiểm tra về các sản phẩm liên hệ từ Trung quốc và Việt nam. Sau đó CFIA sẽ quyết định cần có những biện pháp xử lý tiếp theo đối với các sản phẩm không đạt yêu cầu này còn tồn đọng.

CFIA sẽ đánh giá tất cả các chi tiết liên hệ và tham khảo với Bộ Y tế Ca-na-đa, là cơ quan ấn định các tiêu chuẩn an toàn thực phẩm cho người. CFIA, theo với khuyến cáo của Bộ Y tế Ca-na-đa, cũng có thể ra lệnh thu hồi sản phẩm, nếu cần.

CFIA sẽ gia tăng thẩm tra các cơ sở thuộc quyền kiểm soát của Cơ quan như các nhà nhập khẩu có giấy phép và sẽ hợp tác với Cơ quan Dịch vụ Biên phòng Ca-na-đa (Canada Border Services Agency) để kiểm tra lại việc ngăn chặn các ngã nhập khẩu trái phép hay lén lút các sản phẩm cá từ Á châu.

Thêm vào đó, CFIA sẽ gia tăng tần số kiểm tra từ 5% lên 20% đối với cá nuôi từ các quốc gia khác tại Á châu mà cũng sản xuất các sản phẩm này.

Hỏi CFIA có thông báo cho công chúng biết về sự hiện hữu của malachite green trong sản phẩm cá không?

Đáp CFIA luôn thông báo cho công chúng về các tình huống trong đó có khả năng là có rủi ro nhiều tới sức khỏe. Trong trường hợp này Bộ phận khoa học Đánh giá Nguy cơ về Sức khỏe của bộ Y tế Ca-na-đa đã kết luận rằng cái khả năng rủi ro cho sức khỏe, ngay cả khả năng gây bệnh ung thư, liên hệ tới việc hàng ngày ăn cá có rất ít các chất này cũng không đáng kể.

CFIA luôn luôn minh bạch rõ ràng trong các hoạt động theo dõi các sản phẩm cá nhập khẩu từ Á châu. Thực vậy, CFIA đã tổ chức rất nhiều cuộc phỏng vấn với giới truyền thông, bao gồm cả giới truyền thông Á châu tại Ca-na-đa và với đại diện của cộng đồng người Ca-na-đa gốc Á châu, và cũng trả lời các thắc mắc của người tiêu thụ.

Công chúng cũng có thể đọc trên trang mạng của CFIA Danh sách Cảnh báo hàng Nhập khẩu của CFIA nêu rõ các sản phẩm phải kiểm tra 100%.

Tháng 6 năm 2005, CFIA đã ra một thông cáo nhắc các nhà chế biến và nhập khẩu cá và hải sản về yêu cầu là phải sản xuất cá theo đúng tiêu chuẩn của Ca-na-đa. Thông báo cũng nhắc các nhà chế biến là phải tập trung vào việc xác nhận là các chất bị cấm, như malachite green, không được dùng cho cá.

Ngày 6 tháng Bảy, 2005 CFIA đã đưa lên trang mạng một bản tin để nói cho công chúng biết về malachite green. Bản tin đó đã mô tả những biện pháp mà CFIA đã áp dụng, trong đó có việc gia tăng theo dõi cá nuôi nội địa cũng như nhập khẩu.

Hỏi **CFIA có xét tới việc cấm nhập khẩu sản phẩm cá từ Trung quốc và Việt nam không?**

Đáp CFIA sẽ tiếp tục theo dõi tình hình một cách chặt chẽ và áp dụng những biện pháp cần thiết để bảo vệ nguồn thực phẩm của Ca-na-đa